

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Eđinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Eđinosti“. — Plačljivo in točljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Eđinost“ za Primorsko.

„V eđinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Eđinost“. — Natisnila Tiskarna „Eđinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-hranišnični račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Srbi pred Skopljem. - Bolgari pred Drinopoljem.

Včeraj popoldne se je raznesla po mestu vest, da je bila bolgarska armada pri Drinopolju poražena in da je bilo ujetih 40000 Bolgarov. Vest je dobila neka tukajšnja banka in da-si je bilo očitno, da se je šlo le za navaden borzni maneuver, je vendar to provzročilo med našim in tudi italijanskim občinstvom, ki je vseskozi na strani balkanske zveze, veliko vznemirjenje. Še-le večerni listi, ki so poročali le o uspehih združenih armad, so publiko pomirili.

S črnogorskega bojišča ni nič novega. Glavna sila se koncentrirala okoli Skadra, ki utegne pasti vsak čas. O uspešnem prodiranju Črnogorcev v Novopazar, skem sandžaku pričajo turški begunci. Vest, da so Črnogorci zažgali Plevlje, pa treba sprejeti z vsjo rezervjo.

Zelo uspešne so operacije srbske vojske. Armada generala Živkovića ki operira v sandžaku je zavzela Sjenico in Novi Pazar. Armada pod poveljstvom prestolonaslednika kraljeviča Aleksandra je zavzela Prištino. Kumanova pade vsak čas v srbske roke.

Srbska armada pod poveljstvom kraljeviča Gjorgja skupno z zapadno bolgarsko armado pa je zavzela Egri Palanko. Iz do sedanjih operacij je jasno razvidno, da se mislijo vse tri srbske armade in zapadna bolgarska armada združiti pri Skoplju, ki utegne pasti že v par dneh v srbske roke.

Bolgari so že dospeli tik pred Drinopolje, katerega mislijo obkoliti z enim delom svoje armade, odtrčiti notri koncentrirani turški armadi pot in potem nadaljevati pohod na Carigrad. Čitatelji se spominjajo izjave nekega bolgarskega častnika, ki smo jo priobčili v „Eđinosti“, da pridejo Bolgari v 20 dneh pred Carigrad. Po dosedanjih uspehih soditi, bi se moglo tudi to zgoditi.

Tudi Grki so se od leta 1897, ko so jih Turki porazili, mnogo naučili. Dosegli so dosedaj že nekatere lepe uspehe in kakor so Turki v tej vojni že navajeni, se jim godi od Grkov na vsej črti. Grki so zavzeli mesto Elassono, ter izkrcali na nekaterih krajih svoje vojaštvo.

Neovirano prodiranje Srbov.

BELGRAD 23. (Izv.) Na pol uradno poročajo iz Vranje, da so Turki povsod pustili svoje postojanke in se umaknili južno proti Skoplju. Turki puščajo vse in bežijo, Srbi pa pobirajo za njimi živila, topove in municijo. Srbsko prebivalstvo pozdravlja ginljivo in navdušeno srbske zmagovalce, hili iz svojih domovij in nujno vojakom kruha in soli. — Srbske čete so v dobrem stanju in ugodne novice iz Sandžaka so na nje tako dobro upitvale, da se ne kažejo popolnoma nič utrujene, dasi korakajo po 14 ur na dan.

Turške ranjence Srbi dobro oskrbujejo in ravno tu vidijo, kako se za turške čete slabo skrbi. Vsi nosijo oguljene monture in ujetniki so že večina brez čevljev. Med temi je mnogo muhadžirjev; to so oni Bosenci slovanske narodnosti, ki so se v svoji

verski zaslepljenosti že pred leti izselili v Turčijo, da „rešijo“ svojo vero, ki jim je nihče ni ogroževal.

Srbski uspehi so gotovo izvenredni. Srbi se morajo pogosto boriti mož proti možu, a zmagajo i to. Posebno dobra je pa njihova artiljerija in njene karteče rahljajo strašno turške vrste. Posebno ugodni glasovi o Srbih prodirajo od Egri-Palanke. Od tam spejo namreč srbske čete proti Kumanovi in ko pade ta (če že ni danes — Op. ured.) se združijo novodošle čete s tamošnjimi zmagovalci, ki bodo jutri ali poputrišnjem že pri Skoplju.

Boji med Kirkitise in Drinopoljem.

SOFIJA 23. (Bolg. brz. ag.) Povsod se trdovratno bojuje Bolgari in Turki, ki zapuščajo svoje postojanke. V pokrajnah Razloga korakajo naše čete proti jugu; pokrajine Tamruša pa so sedaj po naših definitivno ločene od turškega zemljišča. Pred Drinopoljem so prišli Bolgari do Arde, od koder so Turki v divji paniki pobegnili, ostivši 100 mrtvecev in 160 jetnikov v naših rokah. Naše izgube niso znatne. Na severovzhodni strani Drinopolja smo zasedli nekoliko točk, ki so že blizu mesta samega. Po silni bitki smo premagali sovražnika, ki se je plaho umaknil v trdnjavo.

Na tem bojišču je ostalo veliko, a sedaj še nedogano število ranjencev. Na nas so streljale turške baterije, a njih ogenj je slab in nesiguren. Neke kolona nas je, zapustivši trdnjavo, napadla od zadadne strani, a je bila uničena, dočim je druga bolgarska kolona po zavzetju Vaslika ob Črnem morju napredovala proti Visi. Mesto Malo Tirново je že v naših rokah.

Turški jetniki pripovedujejo, da je iznenadila silna bolgarska ofenziva turško armado, katero zelo slabo oskrbujejo in v kateri tudi manjka discipline. Turki zažigajo na bregovih Strume selišča svojih lastnih državljanov in uganjajo grozodejstva.

CARIGRAD 23. (Kor.) Turški listi prinašajo iz Drinopolja brzjavko s posebnostmi o boju med rekama Tundžo in Marico. Boj se je baje vršil pri Marašu, 6 km zapadno od Odrina. Bolgarov je bilo 30000 in ti so pobegnili proti Kara-Agaču, pustivši na bojišču 3000 mrtvih.

Listi poročajo nadalje o turški zmagi pri Kadi-Köju, 25 km od Drinopolja, po kateri so baje Turki zaplenili 11 topov ter ujeli majorja s precejšnjim številom vojakov. — Drugi boji so se vršili pri Kirđžali, Has-Köj, Ispine, Čalikankan in Hamidje. Povsod so seveda bežali — Bolgari. Uradnih poročil o velikem boju pri Drinopolju še ni. (Tako različno glasi bolgarsko poročilo, prevedeno — na turški jezik. — Op. ured.)

Skader v silni stiski.

DUNAJ 23. (Izv.) Tukajšnje „Zeit“ poročajo iz Skadra, da je tam turška posadka že obupala in da pade mesto že tekom nekaterih dni. Črnogorci so namreč Skader popolnoma obkolili in mu preprečili dovažanje živil. Cene so kruhu že sedaj neverjetne. Manjka oglja, nedostaja drv, da morajo rabiti pohišstvo in orodje za kurilo. — Skaderski poveljnik Riza bej se kani

umekniti v Prizren, da ga ne bi Črnogorci prisilili, da se uda s svojimi in preda mesto.

Črnogorci zažgali Plevlje?

SARAJEVO 23. (Izv.) Sem prthaja vest, da so Črnogorci ponoči zažgali Plevlje.

Turški begunci v Bosni.

SARAJEVO 23. (Izv.) Včeraj je avstrijska patrolja priškortirala v mesto 39 turških vojakov in 2 oficirja, ki so se zatekli na bosenska tla. Tu so spravili vse v transportno hišo, enega pa, ki je bil ranjen na levem ramenu, so oddali v bolnišnico. Vsega je pribežalo dosedaj na avstrijsko stran 300 Turkov. Od teh jih bo 80 kmalo zopet v Sarajevu. Vojaki trdijo, da je bil beg edino sredstvo, da se rešijo Črnogorcev. (Verjamemo!) S turškim konsulom Resoul-efendijem se vršijo pogajanja, da odpravi svoje Turke preko Metkovića domu. — Kristjanski vojniki pa, ki jih je tudi nekaj med njimi, odločno prosijo, da bi smeli ostati v Bosni.

Uradno potrdilo o zavzetju Prištine.

BELGRAD 23. (Kor.) Uradno se javlja: *Tretja srbska armada je včeraj ob 5:30 zvečer po trdovratnem boju zavzela Prištino* in prva armada Stračin, ki leži med Kumanovo in Egri Palanko. Mostove na železniški progi Ristovac-Kumanovo, ki so jih Turki razrušili, so srbske železniške čete zopet popravile, da se morejo rabiti.

Srbski naskok na Kumanovo.

BELGRAD 23. (Izv.) Sinoči so Srbi naskočili na Kumanovo, ki mora vsak hip pasti v Srbske roke, če že ni. Glasovi, da je že padla, še niso potrjeni.

Srbi v Kumanovi.

BELGRAD 23. (Kor.) Zasebne vesti iz Vranje javljajo, da so se turške čete umaknile iz Kumanove in da je pričakovati vsak hip uhoda srbskih čet v mesto.

Ujet turški bataljon.

BELGRAD 23. (Kor.) Zasebne vesti iz Vranja javljajo, da so Srbi na Javor-planini ulovili en celi turški bataljon.

Arnavtske žrtve pri Prepolcu.

BELGRAD 23. (Kor.) Ranjenci, ki so jih prepeljali sem, so se borili skoro vsi okrog Prepolca. Oni pripovedujejo, da morajo imeti Albanci čez tisoč mrtvih, ker jih je srbska artiljerija takorekoč kosila.

Isa Boljetinac — podkupljen?

DUNAJ 23. (Izv.) „N. Fr. Presse“ poročajo iz Belgrada čudno vest, da so Srbi podkupili znanega arnavtskega poglavarja Iso Boljetinca. Za njegovo pomoč so mu baje dali 5 mil. dinarjev.

Turška grozodejstva.

SOFIJA 23. (Izv.) Turški vojniki se maščujejo za bolgarske zmage z barbarstvom, ki ga uganjajo nad krščanskimi Bolgari v turških pokrajnah. Oni pobijajo ljudi, jih mučijo in požigajo njihove domove. — V Grmovem so na primer 150 Bolgarov deloma poklali, deloma pa ponateknili na kole.

nila roko, da bi prišla za vrstico k zvoncu. Toda Ivan je občutil njeno bajno bližino, iz gub njene obleke je prihajal do njega njen mladi dih. Odprl je oči in je s smelostjo bolnika in ljubimca ulovil njeno roko.

— Madlena, srečen sem! Hvala vam, da ste tu — in tako slab je pritegnil njeno krasno, hladno roko na svoje goreče, izsušene ustnice.

Prvi čas je samo ponavljal iste besede, ki so vse izrekale samo njegovo srečo in blaženost. Ni niti vpraševal, kako prihaja semkaj, je li zaradi njega tu, ni vpraševal, ali jo sme imenovati svojo — šepetal je samo njeno ime in besedo „srečo“, pa tudi ti kratki besedi sta se izgubljali v poljubih, s katerimi je obsopal njeno roko.

Madlena je puščala roko na njegovem licu in si jo dala poljubljati — bila je še bolj brez moči, kakor on — brez moči vsled razkošne blaženosti — nepomična vsled strastno napetih občutkov — vsa izgubljena vsled neizmerne, silne ljubezni in brez vsake misli na ves ostali svet, na svoj čudni položaj.

— Ah — glej zapestnice tudi na tvoji roki! — je s srečnim smehljajem pošepetal Ivan in jej je, položivši njeno roko z zapestnico na svoje srce, pokazal svojo roko, opasano z enako zapestnico. Ona se je za trenotek sklonila in položila glavo na to njegovo roko in prsi so jej zavalovile burno kakor morje po vročem južnem vetru.

Bolgari vidijo Drinopolje.

SOFIJA 23. (Izv.) Danes so se Bolgari ustavili 7 km pred Drinopoljem in so se dobro utrdili za okopi.

Angleži so prepričani o bolgarski zmagi.

SOFIJA 23. (Izv.) Vojni korespondenti velikih angleških listov zatrjujejo, da ne more nikdo dvomiti o bolgarski zmagi pri Drinopolju. Bolgari se namreč bljuje kot levi in oficirji včasih komaj vzdrižijo red, da se moštvo v svoji navdušenosti ne prengli. *Razven tega so pa slabe turške čete, slabo vodstvo in slabi topovi.*

Lov na bolgarske „vohune“.

CARIGRAD 23. (Kor.) Tu zapirajo Bolgare, ki prihajajo sem, ker jih imajo na sumu, da so vohuni. Salandžev, tajnik bolgarskega konsulata v Drinopolju, je še vedno v zaporu in razven njega so Turki ugrabili v okolici mesta Kir-Kilise in Drinopolja še 120 Bolgarov, ker je baje sumljivo njih prebivanje v onih krajih. — Vse te „vohune“ so internirali v tukajšnjih vojašnicah.

Gibanje na bolgarskem obrežju.

BEROLIN 23. (Izv.) Iz Varne se poroča, da manevrira velika turška križarica 15 kilometrov od obrežja oddaljena med Galato in Evksinogradom. Njo opazujejo in vsaki njeni kretnji slede bolgarske torpedovke. — Bolgari utrjujejo obrežje pri Balčiku, Varni in Burgasu, ter pomučujejo topove v utrdbah.

Poškodovane turške ladje.

DUNAJ 23. (Izv.) „M ttags-Zeitung“ poroča, da se je vrnilo nekoliko ladij, ki so bombardirale Varno, v Carigrad, dve med njimi z občutnimi havarijami.

Grki zavrnili Turke.

ATENE 23. (Aten. tel. ag.) Brzjavka najvišjega poveljnika prestolonaslednika Konstantina poroča iz Hadži-Gogo, kjer se sedaj nahaja glavno grško taborišče, da so Grki s silnim naskokom premagali sovražnika, vsled česar je vseh 22 turških bataljonov in 6 baterij zapustilo svoje postojanke in se umeknilo v Serfidže. Grki sedaj zasledujejo sovražnika.

Grki v solunskem zalivu.

LONDON 23. (Izv.) Sem se poroča, da so Grki izkrcali pri Katherini v Solunskem zalivu 3000 mož.

Bitka pri Sarantoporosu.

ATENE 23. (Kor.) O polnoči je došla od generala Danglisa iz Elasone sledeča brzjavka: Grška armada, ki vedno napreduje, je naskočila prelaz Sarantoporos. Bitka, ki je pričela ob 10 predpoldne, se še vrši, ker sovražnik še vedno brani svoje postojanke. — Grki se bijejo z levo hrbtostjo.

Drobne vesti o vojni.

* Iz Skadra javljajo: Skaderski nadškof monsignor Skaeggi je bil od valija poslan h katoliškim Arnavtom plemen Kastrati in Hotli. Kastrati pa so nadškofa zadržali, da bi prestopil na njih zemljišče, opsovala ga za izdajalca. Arnavti so nadškofu povsem odkrito priznali, da imajo oni sedaj drugega dobrega očeta, kralja Nikolo, ter da ne potrebujejo nikakega nadškofa, ki jih samo straši. Obe arnavtski plemeni pozdravljate Črnogorce kot svoje osvoboditelje.

* Dopisnik lista „Corriere della Sera“ v srbskem generalnem štabu Guelfo Civini poroča, da je vprašal nekega ranjenega častnika, kako je bil ranjen. Častnik je vse obširno popisal, a on — Civini — je razumel od vsega pripovedovanja le, da ima v roki turško kroglo. Častnika pa to ne moti. On plije svojo kavo mirno, kakor bi še nikdar v življenju ne bil delal drugo, kakor sprejemal v roke turške kroglice!

* Nemški general Inshoff, ki je bil tudi v turški službi, je izjavil napram nekemu angleškemu časnikarju, da je vojni položaj Turčije skrajno neugoden, vendar ne obupen. Očitno se je razviščanje čet izvršilo bolj počasi, nego se je pričakovalo. Ta general dostavlja svoj izjavi, da je turški generalni štab temeljito poučen o nemški vojni taktiki in da je prišel sedaj tudi čas, da se okoristi od tega in on — general Inshoff — se nada, da se to tudi zgodi.

* „Sl. Narodu“ poročajo iz Belgrada: V Srbiji ni nobenega sovražstva več, največji sovražniki so se sprijaznili in na kmethih sosed, sosedu tako pomaga pri poljskem delu, kakor bi delal za sebe. Odkar je bila proglašena mobilizacija armade, se ni izvršil v celi Srbiji noben zločin več, nihče se ne prepira in nihče ne tožari. Tudi strankarske razlike so popolnoma izginile s površja, ljudje imajo pred očmi samo en velik cilj: osvoboditev rodnih bratov izpod turškega jarma.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Keaver Šandor Gjalaki. — Provel A. E.

Kaj torej? Napravila je že dva, tri korake, da bi pozvonila inošu ali kuharici. No, potem pa se jej je zadelo težko in napačno, da bi prepustila ljubljene človeka plačani služabniški roki. V srcu jej je vzplamtela želja in hrepenenje, da bi mu ona postregla — da mu ona poda svojo samarijansko pomoč — da mu postreže. V duši se jej je razvil neki silen val pokorščine in potrebe ponižanja, obenem pa se je tudi posvečil žarek radosti, da ga vendar vidi po tolikih težkih dneh, da se mu približa in izpregovori z njim! — Komaj se domislila tega, jej je srce zaplalo razburjenosti in bojazni. Ponosna in vedno sigurna Madlena je postala popolnoma nespretna, zmedena in prestrašena. Tako je obstala neodločna sredi sobe.

V tem je pozvonil Ivan še enkrat, a sedaj že nestrpno. Takrat ni več omahovala — prav nič ni premišljala semtertja, temveč je naravnost skočila k vratom in jih odprla. Šele sedaj jej je šinila v glavo misel na doktorjevo prepoved in nevarnost, v katero spravlja bolnika s takim nenadnim

srečanjem. Toda bilo je že prepozno, da bi se vrnila. Ivan jo je zagledal. Ni mogel niti vzklikniti, niti izpregovoriti besede — mogel jej je samo namigniti z roko, naj pride bliže. Njegove vrste in s črnimi obroči obdane oči so zagorele v vročinskem ognju. Njegov pogled je izrekal obenem ponižno prošnjo in blazen dvom.

Madlena je še vedno stala med vrati. Ni vedela, kaj naj stori, ali bolje, tresla se je vsled burje tisočernih različnih občutkov.

— Ali nisem spal malo preje? Zvonil sem, tu — vrvice se še giblje — a kako — ali sanjam ali sem zblaznel, kaj li? — Madlena — Madlena! — je izpregovoril s slabim, razburjenim glasom, kakor sam sebi. Mlada gospa je zadrtela. Začutila je sladak užitek ob tem glasu in zopet nedogledno sočutje. Najraje bi bila naravnost pohitela k postelji, a vendar se je premagala in prislila k mirnosti.

— Želite? — Jaz sem, Madlena, ne sanjate.

— Madlena! — je zašepetal bolnik in zaprl oči, ker se mu je storila megla pred očmi ali pa morebiti prevelike sreče — ali vsled presiljne lepote, v kateri je stala Madlena pred njim — res krasna v svoji glinjeni, nežni, vdani razburjenosti.

Gospa se je prestrašila in pomislila, da se je onesvestil ali celo, da je prišel zadnji trenotek. Tu je zopet našla svoj navadni mir. Odločno je stopila k postelji in vzdig-

BRZOJAVNE VESTI.

DRŽAVNI ZBOR.

DUNAJ 23. (Izv.) Današnja seja državnega zbora je končala z velikanskim škandalom. — Včeraj je namreč nižjeavstrijska deželna vlada razveljavila sklep dunajskega mestnega magistrata, ki je zaprl in zapečatil češko šolo v tretjem mestnem okraju. Vlada je odredila, da se mora šola odpreti in posebna komisija je snela pečate in odprla vrata. Takoj za njo pa je prišla druga komisija, ki jo je poslal mestni magistrat in je šolo zopet zaprla in zapečatila, češ, da dela v svojem lastnem delokrogu na temelju § 7 takozvanega „prügelpatenta“. Radl tega se je polastilo češkega prebivalstva strašno ogorčenje.

Poslanci vseh čeških strank — tudi socialisti — so takoj stavili interpelacijo, s katero so zahtevali, da se ta odredba mestnega magistrata prekliče. Pri čitanju interpelacije je prišlo do demonstracij, ker so Čehi z galerije burno ploskali in ob enem klicali in očitali Nemcem nekulturo. Nemški poslanci so „ogorčeno“ protestirali in so zahtevali od poslanca Concija, ki je kot podpredsednik slučajno predsedoval, da izprazni galerijo, med tem pa je že prišlo med Čehi in Nemci do spopada. Ker se podpredsednik Conci v takem vrvežu ni več izpoznal in ker si radi tega ni vedel pomagati, je zapustil svoj sedež in pobegnil.

Skandal pa se je še nadaljeval. Med Nemci se je posebno besno ponašal posl. Wedra, ki se je pri tem spomnil svojega češkega materinega jezika in zaklical Čehom: „polib' me...“

Parlamentarno zasedanje ne bode dolgo trajalo, ker ga odgodijo že prihodnji četrtek. Do takrat pa bi še imeli sprejeti drugo čitanje proračuna.

Posvetovanje hrv.-slov. kluba.

DUNAJ 23. (Izv.) Včeraj in danes se je vršilo pod predsedstvom poslanca Spinčića več ur trajajoče zborovanje hrv.-slov. kluba, pri katerem so se posvetovali o polčluzju.

Sazonov še ostane.

PARIZ 23. (Izv.) Tukajšnjim diplomatskim krogom se poroča, da je car odobril politiko Sazonova in mu izrazil svoje zadovoljstvo.

Dalmacija za rudeči križ.

ZADER 23. (Izv.) Deželni odbor je za rudeči križ balkanskih Slovanov daroval 5000 kron.

Odmev zbiranja za rudeči križ.

BELGRAD 23. (Izv.) Poročila, da slovaška plemena na avstrijskem severu in jugu požrtvovalno zbirajo za rudeči križ Jugoslovanov, so napravila tu izboren utis.

Trgovinski odnosi med Turčijo in Italijo.

CARIGRAD 23. (Kor.) Ministerski svet je sklenil razveljaviti zakon, ki nalaga na italijansko blago 100% carino.

Sestanek Pašiča z Gešovim.

BELGRAD 23. (Kor.) Srbski ministerski predsednik Pašič se je vrnil z Dunaja in „Pravda“ piše, da se sestane v Pirotu z bolgarskim ministerskim predsednikom Gešovim.

Palača Aerenthalov prodana.

PRAGA 23. (Izv.) Moravsko-češka agrarna banka je kupila v Pragi na Sv. Vavčarju trgu palačo rodovine Aerenthalov.

Železniška nesreča.

INOMOST 23. (Kor.) Vest, ki so došle sem, poročajo, da je na progi Ala-Verona skočil s tira brzovlak. Pri nezgodi je bilo težko ranjenih pet oseb.

Pomen Balkanskega polotoka za Evropo.

Na Balkanu grome topovi in razna nja, da je stopilo v akutno stanje reševanje velikega zgodovinskega problema. Kajti vzroki tej veličastni žalostni in ob enem epopeji niso od danes, ali od včeraj, ali od nekega desetletja, marveč so se porodili v zgodovini, ki je že daleč za sedanjo dobo. Zgodovina nas uči, da je Balkanski polotok važnejši za razvoj in kulturo človeštva, negoli Apeninski (Italijanski), ali Pirenejski (Španski), dasi si je ta znal priboriti velike dele sveta onkraj morja in se razvil v mogočno kolonialno silo.

Balkanski polotok veže Evropo z Azijo in Afriko, torej z dvema deloma sveta. Na Balkanskem polotoku (Grška) so se postavljali temelji svetovni kulturi. Tu so se rodili največji junaki sveta in Grška se ponaša s sijajno staroveško zgodovino.

Zato so sedanji dogodki na Balkanu zgodovinskega pomena, ker prinesejo seboj preobrazbe, nove konstelacije, povsem nov položaj. Važnost sedanjih dogodkov, ki pripravljajo bodočo usodo dežel in narodov na Balkanu, je torej neizmerna.

Kakovo važnost ima Balkanski polotok za posamične evropske velesile? O tem govore notorična dejstva, ki se jih hočemo tu dotakniti.

Vse evropske vlasti so eminentno interesirane na tem polotoku. A to ne — kakor smo omenili že v uvodu — šele od danes

all včeraj, ampak že iz 18 stoletja, od časov velike carice Katerine II. in prosvetljene avstrijskega vladarja Jožefa II., iz časov teh dveh, morda najgenialnejših vladarjev, samo da sta se rodila za politično letja prezgodaj.

Poglejmo v zgodovino Rusije. Ta nam beleži boj na Balkanu in žrtev, ki jih doživela ta slovanska država za osvoboditve balkanskih slovanskih narodov iz tujeja jarma.

A na drugi strani: koliko dragocene krvi avstrijskih junakov je bilo že prelite na istem polotoku v varstvo avstrijskih interesov? Ne — v germanizatorične namene!

Italija! Kako se peha in napenja — osobito v zadnjem času — da bi dobila v svojo pest zapadno obal Jadranskega morja od Skadra, od Črnogorske meje tja doil — Albanijo! V hudi zmoti pa so oni, ki menijo, da je Italiji le do teritorija, le za to, da bi za kos zemlje povečala svojo teritorialno posest in da bi morda za nekoliko tisoč duš pomnožila svojo nacionalno posest. Italija ima drug, večji cilj. Le en pogled na zemljevid nam predoča, kakoga pomena bi bilo za Italijo, ako bi bila gospodarica za padne obali (Italije) in vshodne obali Jadranskega morja. S tem bi ustvarila Italija v ozkem prelivu Otranto drugo, še hujšo Sclo in Karibdo za vse druge narode, ki jim je Jadransko morje glavna pot v široki svet. Italija na eni in Albanska obala na drugi strani v posesti Italije — to bi pomenjalo, da je drugim narodom zaprta pot v Sredozemsko morje in torej v veliki svet! In zopet ne treba še le praviti, kaj bi to pomenjalo za kolonialno, trgovsko, industrijsko, z eno besedo: za gospodarsko politiko drugih interesiranih narodov sploh.

Tudi Anglija je v skrbih za svoje velike gospodarske in politične interese na Balkanu. Saj nam govori zgodovina, saj je tu vir staremu tradicionalnemu nasprotstvu med Anglijo in Rusijo notri do najnovejših časov. Kako zvit je znala Anglija vsikdar zapirati Rusiji pot skozi Dardanele, da se ta po slednja ne more raztezati po programu carja Petra Velikega proti odprtim morjam!

Posledica ustanovitve trozveje je bilo zblizanje med Avstrijo in Francijo, ki ste znali — pravi čadež diplomatske umetnosti — pritegniti k sebi tudi Anglijo. Proti trozvezi Nemčija, Avstrija in Italija stoji danes sporazum med Rusijo, Francijo in Anglijo. Dočim pa je Italija le nezanesljiva in sebičen kantonist, ki utegne odskočiti o prvi resni priliki, če bo interes Italije zahteval tako, vrši Francija točno svojo zavezniško dolžnost napram Rusiji. Francija podpira Rusijo v njenih prizadevanjih, da si odpre tista strahovita Dardanenska vrata, ki jo tišče kakor v okove. Da podpira Rusijo in da ob enem služi svojim stremljenjem, si prizadeva Francija, da si ustvari močno sredozemsko floto.

Politika Nemčije je znana in gre za tem, da pošilja Avstrijo na Balkan kakor svojo avangardo. Kajti moti se oni, ki menj, da je Nemčija določila Trst kakor zadnji steber svojega mostu od Belta do Adrije. Ne! Ne! Bismarckov koncept vztočne politike Nemčije glasi drugače, sega dalje in ima daljnje cilje. Trst ima biti le en steber vmes — med stebri, ki imajo nositi veliki most. Fundamenta glavnima stebroma bi bila: v Nemčiji na enem koncu, a na Balkanu na drugem, a preko mostu bi vodila pot v Azijo! Takov je koncept velike nemške vztočne politike!

To so dejstva iz zgodovine in sedanje avkvelae evropske politike. In čim poznamo ta dejstva, nam mora biti izključeno, da bi bile male in mlade balkanske države začele sedanji veliki boj ter se dvignile proti Turčiji na svojo pest in le na svojo odgovornost. Prvi strel iz topov črnogorske trdnjave je sprožil brzkone kralj Italije, a veliki knez Peter Nikolajevič je bil njegov topničar.

Tržaški Slovani za brate na Balkanu.

Milivoj Crnadak K 20, dr. Fran Mandić K 100, Giovanni Landa K 20, Josip Caharija Nabrežina K 2, B. Mimbelli K 2000, dr. Radoslav Kvekić K 200, dr. Manuel Kvekić K 50, g.ca Vida Ferluga nabrala u gradu Moccó med Slovenci in Hrvatih K 16 Drag. Val K 2, Josip Hočevar K 3, Ante Suglić K 2, N. N. K 2, Eugenio Drascovich K 2, kapetan Bozidar Tripković K 20 N. N. Trst K 10, Sežanci nabrali K 11:50 Bosil Brun Trst K 1, A. Perhac K 5 Fr. Herman K 1, Fr. Sever Koper (nabral v Borštu) K 6, N. N. Trst K 5, Lj. Vouk nabral v gostilni N. D. O. Trst K 750 I. Martelanc & dr. Trst K 200, Brača H 3, Stevo Zaklan K 15, dr. Josip Wilfan K 50, M. P. Trst K 10, dr. Ulrikser Stanger K 20, dr. Josip Martinis K 200.

Skupaj K 3002:00
včeraj izkazano „ 6787:20
Skupaj K 9789:20

G. Josip Ječič, ubogi, a navdušeni Slovenec, je prinesel dr. Wilfanu, srebrno, pozlačeno uro, proseč ga s solznimi očmi, da sprejme to darilo, ker že ne more darovati za svoje brate niti najmanjše svote. Ta ura se je poslala dr. Pertotu na Cetinje, da jo daruje kakemu junškemu Črnogorcu

Lep izgled požrtvovalnosti za Rdeči Križ. Nocoj ob 6 sta prišla v upravnništvo „Edinosti“ dva moža in sta vpraševala, kje se pobira za „Balkance“. Ko se jima je odgovorilo, da sta na mestu, sta dala eden 3 in eden 2 kroni za jugoslovanske junake. Značilno je, da moža, ki sta bila obrtnika v svoji delavniški obleki ali pa delavca, niti na poziv nista hotela povedati svojih imen. Položila sta svoje darove in želeč „lahko noč“ tiho odšla. Dobro srce je skromno!

Kakor čujemo, je nakazala naša trdka M. Truden črnogorskemu društvu Rdečega Križa naravnost K 500.

Odbor za nabiranje prispevkov za Rdeči Križ je naročil 200 postelj (brande), za črnogorske ranjence. Potrebna pokrivala, koce, ruhe itd. prejema g.ca Milka Mančkočeva, ul. Fontana 4.

Iz Moskve javljajo dne 23. t. m.: Mestna uprava je sklenila darovati 50 000 rubljev v prilog slovanskega prebivalstva dežel, ki trpe vsled vojne. Ob enem je mestni odbor skienil, da začne nabirati darove v ta namen.

Domače vesti.

Vojna in — navdušenje. Je izvestnih ljudi, katerim mi nikoč ne vs rezamo. Če smo kedaj malo bolj vznešeni in dajamo živahneje besedo izrazi svojim čustvom, pravijo, da smo frazerji in da pšemo le o besede. Ko pa se nam zdi primernejše, da ostajamo bolj rezervirani, pravijo zopet, da smo okosteneli in nesposobni za vsak energičnejši polet. Seveda jim ne ustrezamo tudi sedaj s svojo pisavo o dogodkih na Balkanu. Hladni, ledeni, brezčutni da smo, da pišemo kakor vladni „Osservatore Triestino“. Pogrešajo člankov, vesti, poročil, dogodkov, ki bi naše ljudi navduševali. Če jih prav umejemo, bi hoteli oni, da pišemo tako, kakor da imajo balkanske države že veliko, sijajno, popolno zmago — v žepu!

Mi pa ravno tega n o č e m o. In to iz tehtnih razlogov. Menda ne treba praviti, kako tudi mi s tretpetom duše pričakujemo vesti z balkanskih bojišč, kako tudi mi iz vse svoje duše želimo polne zmage orožja naših bratov. In ljubezljivj naši — neprijatelji naj nam verujejo, da je tudi v nas trdna nada, da se za tužno slovansko rajo bliža dan končnega odrešanja.

Verujemo, ali triumfirati nočemo predčasno in utrtati v našem ljudstvu uverjenje, da je zmaga absolutno zagotovljena. Ne pozabimo, da je vojna igra, ki je lahko kak nepredviden dogodek da drugačen zaključek, nego smo ga smeli pričakovati. Tudi na tako eventualnost mora biti ljudstvo pripravljeno. A to dosežamo, če ne govorimo ljudstvu o nemožnosti neugodnega izida.

Čim više se vspenja uverjenje o zmagi, tem huje je razočaranje ob vsaki neugodni vesti in tem večja je potem nevarnost, ako prihajajo tudi neugodne vesti, na kakoršnje pa moramo biti pripravljeni v takem gigantskem boju, v katerem se nekdanj silna in tudi sedaj še z mogočno vojno silo razpolagajoča država bori za svojo ekzistenco.

Pri tem nam je pred vsem pred očmi nesrečni temperament našega ljudstva, ki — poprej navdušeno in svojimi nadami tam gorj v nebotičnih višavah — ob vsakem nevspehu ali vsaki nesreči sklone duhom in pada doli v globino v obupavanja. In mi bi stavili, da bi isti kritiki, ki so sedaj tako strašno navdušeni, v hipu, ko bi bile balkanske države kje poražene, jadikovali kakor stare babe, zasramovale bojevnike, da niso za nič, in bi tudi „Edinosti“ — ako bi bila poprej pisala le o gotovosti zmage — preklinjali kako da jih je farbala in jo napadala, kakor, da je celo ona kriva nevspehu.

Naloga resnih listov je zato, da z umerjeno in trezno pisavo, držeč se dejstev, skrbe za to, da se ohrani morala med našim ljudstvom za vse slučaje, da tudi ob eventualnih neugodnih vesteh ostanejo moralno ralično po koncu.

Ne z bombastičnimi navdušenimi članki, ampak z dejanji ljubavi budimo v pomoč bratom. Saj, ko bi se izvajale zmage samim navdušenjem in predčasnim zmagoslavjem — iz daljave, mi bi bili gotovo navdušeni do ekstaze. Ker pa temu ni tako, podpirajmo brate z manifestacijami srčne ljubavi, s tem, da nastopamo vsi pred svetom kakor žive priče, kako opravičen, kako svet, kako vzvišen je ta njihov boj. Verujte nam, da je na pr. samaritanski čin našega dr. Pertota več vreden nego nallepše besede spleteno v navdušen članek. In tisti stotaki in tiste stotine ki jih pokada sedaj naše ljudstvo nimajo pomena samo radi svote, ki jo predstavljajo, ampak so velikega moralnega pomena. Ti prispevki so kakor glasnike naše ljubavi, ker govore svetu, da smo mi z v s o s v o j o d u š o, z vsem svojim čustvovanjem na strani bratov ter da proklinjamo tiste, ki so v svoji krivici in brezsrčnosti zakrivil, da morajo tlačeni in proganjani prelivati svojo kri za svoje odrešenje.

Tedaj pa, ko bo zmaga odločena, tedaj pride trenotek za oduševljenje, za zmagoslavje. Tedaj bomo pel visoko pesem o veliki bodočnosti in mi bomo z navdušenjem — kakor se glasi med našim ljudstvom tisti termin za pevsko umetnost — peli „čež“.

Dotlej pa ostanimo resni, umerjeni in — možki.

Italijanska socialna demokracija in vojna. Tudi italijanska socialna demokracija se je oglasila z manifestom na somišljenike proti vojni. Socialisti Italije dolže italijansko vlado, da je se svojo tripolitansko kampanjo izzvala grozote sedanje vojne na Balkanu. V živih barvah slika manifest strahote vojne: kako tudi na tisoče italijanskih mater plaka za svojimi sinovi, ki laže na grobiščih Libije, ali leže po bolnišnicah, ali pa tavajo po cestah Italije kakor nesrečni pohabljencl za vse življenje. Prežalostna slika in — resnična. Vendar moramo zopet povdariti, da tudi ta živa slika neizmerne bede, kakor posledice ne velja, kakor argument proti sedanji vojni na Balkanu, kajti med to vojno na Balkanu in italijansko kampanjo absolutno ni analogije in je po priliki razlika taka, kakor med roparjem in njim, ki se hoče ubraniti roparja. Italijanska kampanja je res izzvala grozote, balkanski vojni pa je namen, da napravi konec grozotam, ki trajajo že stoletja tudi v mirnih časih. Stoletja že polaga turško barbarstvo mirne sinove krščanskih mater v grob, stoletja že pohablja sablja arnavtov in bašobozukov mirne bolgarske in srbske mučenike, da tavajo okoli kakor pohabljencl — nesrečni za vse življenje; stoletja že tržejo Azijati hčere iz naročij obupajočih mater in jih skrunijo! Stoletja že trajajo proti krščanskim narodom v turški državi grozote vojne tudi v časih, ko ni vojne. Stoletja so tam že grozote vojne v permanenti. Kje je tu analogija med Balkanom in Tripolisom. Ali naj je grozote vojne na Balkanu trajajo večno? Ko se že socialni demokratje tako razvneemljejo proti vojni na Balkanu, pa naj bi enkrat povedali v svojih manifestih pozitivnih nasvetov, kako bi tudi brez vojne prisilili Turke, da bi nehali biti — Turki z vsemi tistimi azijskimi zverinskimi instinkti! Sicer bi morali misliti, da so tako nehumani, da ne privoščajo balkanskim krščanom odrešenja od nečloveških muk, ki jih trpe že stoletja.

Proračun tržaške občine za leto 1913. Včeraj je bil v veži mestnega sveta izložen proračun tržaške mestne občine za leto 1913.

Proračun izkazuje:

	Redni:	
	Glasov proračuna	mestne
Izdatki	17,716,360	17,373,040
Letni prejemki	7,650,430	7,851,780
Nepokriti izdatki	10,065,930	9,521,960
Predlog za pokritje	9,202,700	9,302,700
Primanjkljaj	863,230	218,560
Izredni:		
Prejšnji preostanki	203,808	203,808
Izdatki	4,032,610	4,549,210
Lastni dohodki	659,110	659,110
Z lastnimi dohodki nepokriti izdatki	3,373,500	3,890,100
Predlagano novo posojilo	3,400,000	3,900,000
Preostanek	26,500	9,900

Ko dobimo na razpolago podrobne številke proračuna, se na to povrnemo.

Pozor našim trgovcem. Skoro na vseh postajah Primorske, Kranjske in Istre se nahajajo vagoni polni popolnoma pokvarjene smrdljive argentinske koruze, ki so jo ždije poslali našim slovenskim trgovcem za kupljeno zdravo blago. Naši trgovci se proti temu ne znajo braniti in zato jih opozarjamo na razpravo o borznih uzansah, ki jo približimo v „Edinosti“ prihodnjone deljlo.

Popolnoma nov telovnik se je našel včeraj popoldne pod Monte bello. Dobil se ga v Rocolu, Campi delle Corse 343 gostilna Glorija.

Slavnini zgodovinarjem v album. Prejeli smo:

Neki slovenski list piše (kakor več ali manj vsi evropski listi) na dolgo in široko o balkanski vojni.

Pri tem vzbuja tudi spomine na nekdanje boje raznih krščanskih narodov proti polumesecu na balkanskih tleh. To je hvalevredno in za ljudstvo poučno. Ljudstvo namreč nima vedno prilike, da bi čitalo veliko, obširno, prvi vrsti skrbi za svojo izobrazbo. Ljudstvo v svoji nalvnosti verjame vedno časopisom; verjame časopisom, tudi če prinašajo kake bedastoče. In mnogo njih, ki so čitali številko onega lista z dne 22 t. m., so slepo verjeli vsebinski monumentalnega, debelo tiskanega članka na prvi strani!

Človeku pa, ki le kolikaj pozna zgodovino srednjega veka, in ki se tupatam peča s statistiko raznih današnjih evropskih držav — posebno jugoslovanskih, ker je to ravno sedaj aktualno —, se mora želedec obračati, ko čita „zgodovinski članek“ onega lista, ki se navadno z vso vnamo bojuje za izobrazbo ljudstva, posebno „mladine“.

Gospodom, ki na tak način izkoriščajo nevednost slovenskega ljudstva, ki na tak način zavajajo občno zgodovino, povem jaz, ki sem v prejšnjih letih večkrat posetil Varso, Burgas, Carigrad in sploh evropski vzhod, — prvič sledeče:

Ni res, da je Varna majhno bolgarsko pristanišče in da šteje samo 20 000 prebivalcev, temveč je res, da je Varna največje bolgarsko pristanišče, in šteje po zadnjem

Štetju 37 400 prebivalcev; kakor tudi ni res, da ne bi bilo mesto utrjeno, dočim je glavni pomol utrjen in mestna okolica obsejana z obmorskimi baterijami, ki lahko uspešno čuvajo vso luko.

Drugič ni res, da je Burgas največje bolgarsko pristanišče, ker šteje k večjemu okoli 10.000 prebivalcev; burgaški zaliv je sicer obširnejši in vsled naravne lege bolj zavarovan proti elementom, nego varenski, a kot trgovsko pristanišče bolgarsko zavzema vendar Varna prvo mesto. Burgas ni utrjen, vsaj o priliki mojih potovanj ni bil iz tega je torej razvidno, da je pisec članka grešil proti geografski statistiki in to navsezadnje ne škoduje toliko; morda je imel pred seboj precej staro statistiko in se je zanesel nanjo.

Ali tretjič! Gospod dopisnik piše namreč približno takole:

... leta 1444 je prišlo med Poljaki in Turki do bitke, ki je izpadla za Poljake ugodno, a zgubili so pri tem svojega kralja Vladislava!!!

Človek, ki v svoji lahkomišlnosti spravlja kaj takega v javnost, ne zasluži te vrstice. In jaz komentiram njegov članek le zato, da svarim ljudstvo pred gotovimi improviziranimi zgodovinarji. Zaraditega bodi povedano vsem tistim, ki so slepo verjeli temu najnovejšemu zgodovinarju, da je leta 1444 res prišlo do krvave bitke pri Varni, da pa pri tej bitki niso zmagali Poljaki, temveč so bili združen Madjari in Poljaki in obenem drugi „križarji“ strašno poraženi in na bojišču je izgubil življenje voditelj kršćanske armade, Poljsko-Ogrski kralj Vladi sav III.

Onemu dopisniku pa priporočam: „Weber, občna zgodovina, II. zvezek, srednji vek, § 377.

Izlet na Učko 1397 m. priredi Tržaška podružnica SPD v soboto dne 26. t. m. — Odhod iz Trsta državni kolodvor ob 4-42 popol.; prihod v Lupoglavo ob 7-11 zvečer. — Od tam peš po glavni cesti na Učko, kjer se prenoči v gostilni pri g. Peruču. Drugo jutro zgodaj na vrh Učke. — Povratek čez Brest v Lupoglavo in v Trst. — Radi prenočišča naj se vsaki udeleženec priglasi do četrta 24. t. m. zvečer na naslov: I. Bandel, — kavarna Balkan. —

Oni, katerim ne bi bilo mogoče oditi že v soboto, se lahko odpeljejo v nedeljo ob 5 zjutraj z vlakom do Lupoglave in od tam v pičlih 4 urah na vrh Učke.

V slučaju neugodnega vremena izlet odpade.

Predavanje o kmetijstvu na Opčinah priredi Kmetijska družba za Trst in okolico v nedeljo dne 27. t. m. ob pol 4 popol. v Sokolovi dvorani (Istotam).

Dražba na južnem kolodvoru. V soboto dne 26. t. l. ob 18 predpoldne se bo vršila v skladišču za oddajanje blaga šte 2 v II. nastropju javna dražba nedvigljenega blaga.

Predmeti, ki se imajo prodati, se prisodijo tistim, ki ponudijo največ, položijo takoj zdržajno in odpeljejo blago takoj. — Seznan teh predmetov je prabit v vestibulu osebnega kolodvora. Pod sklicno ceno se blago ne odda.

Slovensko gledališče.

Danes ob 8-15 zvečer se ponovi Johann Straussova opereta

„CIGAN BARON“

ki je na nedeljski premijeri tako lepo uspela. Predstava se vrši v abonementu B.

Tržaška mala kronika.

Trst, 23. oktobra 1912.

„Ženska le vara nas“, tako se poje v „Rigolettu“, v slovenskem prevodu vsaj, in prav je imel menda tisti, ki je to rekel. Vsekakor je tega menenja piranski trgovec Giovanni Giraldi, ki je prišel včeraj v Trst po poslih, ki se mu pa ravno z ozirom na vso zgoraj omenjeno lepo žensko lastnost niso posrečili ravno najbolje. Okrog 6 zvečer je šel Giraldi namreč nekolkto povečerjat v neko gostilno v Starem mestu. V gostilni je sletel sukno in jo obesil na obešalnik. Bl pa je tako nepreviden, da je pustil v sukni listnico, v kateri je imel 200 K.

V gostilni je sedela pri neki drugi mizi neka ženska, ki je s posebnim dopadanjem začela opazovati večerjajočega trgovca. Beseda sem, beseda tja, in Marija Starčevičeva, ki je — mimogrede povedano — izgnana iz Trsta, je prisledla k Giraldiju, ki ni bil nesprijemljiv za „ljubezen“, ki je švigala iz njenih oči. Pa sta se začela meniti, popila sta par čaj vina in ljubezen je rasla. Tu se spomni Starčevičeva, da ima nujen opravek. Poslovala se je za kratek čas od svojega kavalarja, odšla in ni je bilo nazaj.

Giraldi je zastoj čakal. Plačal je svoj račun, vstal in oblekel sukno. Tu pa je s strahom opazil, da je bila njegova ljubezniva znamka le preljubezniva, kajti iz sukne je izginila listnica z 200 K. Giraldi je hitel na policijo in ovadil stvar. Starčevičevo so sicer aretirali, toda kronice, te so že izginile.

Dvojna telesna poškodba. Ivan Ceglar, 19 let star težak, Tržačan, stanujoč v ul. delle sette Fontane št. 255, je znan žepni tat in pretepač. Sročil je hotel vstopiti v cirkus Zavatta, cesar mu pa nista pustila tamonjha uslužbenca Josip Črnigoj in Anton

Cellaria. Nastal je vsled tega prepir, v katerem je Ceglar potegnil iz žepa nož ter udaril žnjim po onima dvema. Črnigoja je zadel na desno sence, Cellaria pa po desni roki. Prvega so morali prepeljati v mestno bolnišnico, drugega pa je obvezal zdravnik rešilne postaje. Razgrajača so aretirali.

Zblaznel je. Dinar Josip Paropat, star 34 let, se je včeraj na tržišču Pozzo del mare začel ponašati tako, da se mu je takoj videlo, da se mu je zmedel um. Prepeljali so ga najprej na policijski komisariat št. 2, odkoder ga je spravil potem Treves v opazovalnico.

Tatvina. Tomo Sabolič in Franjo Nemeč, oba dninarja, rodom iz Hrvatske, stanujeta v ul. Rigutti šte 37. Včeraj, ko sta bila na delu, so vdali tatovi v njuno sobo, ki sta jo pustila odprto in so ukradli iz njunih kovčegov njune prihranke. Saboliču je bilo ukradenih K 120, Nemeču pa K 30.

Loterijske številke, izžrebane dne 23 oktobra:

Praga	39	21	47	63	17
Lvov	1	35	45	27	63

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. Odborova seja se vrši danes zvečer ob 8 v vadiljski šoli.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico bo imelo odborovo seja v petek dne 25. t. m. ob 5. pop. Predsednik.

„Akad. društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju“ priredi v soboto 26 okt. ob 8 I. redni občni zbor združen s prvoletniškim večerom v lokalu „Restauration Siegel“ III. Neulinggasse 28. Slovanski gostje dobrodošli!

Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju. Na I. rednem zboru je bil izvoljen za poslovno dobo 1912/13 sledeči odbor: predsednik: Bevc Ladislav, cand. ing.; podpredsednik: Vončina Valentin, stud. ing.; I. tajnik: Žarn Joža, stud. ing.; blagajnik: Mušič Vladimir, stud. arch.; knjižničar: Ernest Sancin, stud. arch. nav.; II. tajnik: Magušar Ivan, stud. ing.; pregledniki: Dimnik Stanko, stud. ing.; Geržina Ladislav, cand. ing.; Štibil Leop., cand. ing.

Tržaško podporno in bralno društvo. Jutri v petek ob navadni odborova seja.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Rojanu izreka najprisrčnejšo zahvalo rojanskemu „Šramel-oktetu“, ker nam je iz priljnosti lepo spremljal dne 14. t. m. pesne vaje vršeče se ob priliki zadnjega slovesa bratov načelnika in Morela, ki sta odšla k vojakom — Obenem naznanja, da se vrše v nedeljo običajne pesne vaje od 6 do 11 zvečer Sentiakobska Ciril - Metodova podružnica. Danes v četrtek ob 8-30 zvečer redna seja v društvenih prostorih, Kjarbola Zg. št. 11.

Pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu. Jutri v petek redna pevka vaja ob 8 zvečer, na kar so p. n. pevci in pevke opozorjeni, ker je po vaji tudi zelo važen pogovor.

Nar. del. organizacija.

Žalostno je to, da naše nezobraženo slov. delavstvo ne posluša klika „Nar. del. organizacije“.

Socialni tečaj, ki ima namen delavstvo izobraževati, je vedno slabo obiskan. Niti odborniki skupin tega tečaja ne obiskujejo. Ako bi se tečaja vdeležili vsaj odborniki vseh skupin, bi bilo vseh skupaj čez 200. Na tečaj pa pride izmed vseh članov NDO katerih je samo v Trstu par tisoč, samo od 20—25. Ni li to škandal?! Zares prisiljeni smo grajati nezavednost tega ljudstva, ki ne mara, da bi se mu odprle oči.

Spametite se, kar vas je zaspanih! Če se ne marate izobraževati, se pa čisto enostavno ne bo več prirejalo predavanja, pa ostanite v temi.

Godbeni odsek NDO se mnogo trudi, da bi povzdignil „Prvo tržaško narodno godbo“ na stopnjo, ki bo delala čast ne le slovenskemu proletarijatu, temveč tudi vsemu izobraženemu delu slovenskega občinstva v Trstu in okolici. Namen godbenega odseka je, po enoletnem javnem delovanju na pleših, pohodih in zabavah ustvariti v drugem letu nekaj boljšega, preciznega in za boljše koncerte sposobnega. Ta namen se da pa le doseči, ako sl. občinstvo vpošteva veliki trud godcev, ki ne samo da ne učijo večere temveč morajo žrtvovati ogromne svote za stanovanje, udnino za društvo, plačo učitelju, plačilo za godala, popravo godal, za partiture in glasbe, za obleko, za pisarniške stroške, pulte itd. Marsikdo se čudi, zakaj je godba draga in zakaj ona požre večji del dohodkov pri veseljih, vendar mu bo popolnoma jasno, ako razmotriva gornje in ako mu povemo, da godec za svoj trud ne dobi več nego 1 K (reči eno krono) za na stop, ki jo preveč lahko zapravi na veselici. Tako se godi mladeničem, a kaj naj si mislimo od rodbinskih očetov. Tako razmišljanje bi odbor godbenega odseka spravilo popolnoma iz ravnotežja, ako bi na drugi strani ne bilo naše sl. občinstvo toli požrtvovalno, da vsaj s simpatijami spremlja delujoče društvo. — Obračamo se do sl. občinstva, da upošteva te težkote in po močnostmi daruje za godbeni odsek NDO. Kot prvega moramo zaznamovati g. Jakoba Ivančiča, ki je, upoštevaše naš položaj, da-

Velikanska zaloga pobištva in tapecarij
:: Paolo Gastwirth ::
 TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Penice)
Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

FRAN WIRTH
 KROJAC
 TRST, ul. Tor S. Piero 4.
 Izdeluje obleke iz angleškega blaga po dunaškem modnem kroju od 40 K dalje.
 (Konec ul. Moltvedera)

25.000 ur
 I ura kron 250.
 Pariska najnovejša fazona, gra 36 ur natančno prvovrstno pozl čena, nerazločljiva od 18 karatne 3letno garancjo za samo K 250, 2 uri K 480, 5 ur K 1130. - 1 pariska poz a čena verižica najnovejše fazona 50 vi., 3 verižice Kron 125. Brez rizika. Za neugajajoče se povrače denar.
 Dobavlja se po poštnem povze ju.
A Kapelusz, Krakow,
 (Avstrija), Dietelova ul. 57 - 368.

GOSTILNA N. D. O.
 v Trstu, ulica Carradori št. 18
 ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino - teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času.
 Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. - Priporoča se za obilen obisk.
PEKARNA
 v ul. Giulia št. 92.
 Vsak dan 3 krat svež kruh s prodajo jestv in kolonijalnega blaga.
 Priporoča se lastnik slavnemu občinstvu v Trstu in okolici.

UMETNI ZOBJE
 Plembranje zobov
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák V. Tuscher
 zobozdravnik konz. zobni tehnik
TRST
 ulica della Caserma šte 13, II. n

V vsaki šoli, bodi v mestu ali okolici, je že pričela telovadba. Zato priporočamo vsem onim učencem, ki potrebujejo telovadno obučevalo, naj se obrnejo v dobroznano trgovino
JOSIP STANTIČ, Trst, Piazza Rosario

R. Gasperini, Trst
 Telefon šte 1974. **špediter** Via Economo št. 10.
Prevozno podjetje
 Sprejema razcarinjanje vsakegakoli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.
POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.
Zastopstvo tvrčke „Cement“
 Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Dr. Pečnik
 (Dr. PETSCHNIGG)
 Trst, via S. Caterina šte 1.
 Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8-9 in 2-3 in **špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11½-1 in 7-7½.**

Ako hočete olepšati sobe in stanovanja,
 kupite umetne p lme krasne od K 3 — naprej čudovite šope umetnih cvetic od K 3 naprej, stebereke iz mahagonija po K 6—; sohice, akvarije z rdečimi ribicami, ter z zrcali in urami in različne druge lepe predmete. Povprašajte samo v novi trgovini
v ulici Acquedotto 41,

Bogomil Pino
 — urar in zlatar —
 Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
 nasproti ceste sv. Antona bogata
 Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uharov, prstanov s dijamantri in tres dijaman-tov, zensko verižice, zlate in srebrove za moške, vse po konkurenčnih cenah

Naznanilo.
 Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem odprl gostilno
Alla Meridionale
 Campo Belvedere št. 3
 kjer točim vsa vina, kakor teran, opolo, bela vina, pivo prve vrste iz domače tovarne in imam na razpolago vedno gorka in mrzla jedila.
 Abonement za kosila in večerje.
 CENE ZMERNE.
 Za obilen obisk se priporoča
Leopold Dergan.

roval K 20. Da bi bilo mnogo posnemovalcev!

Socijalni tečaj NDO. Jutri od 7-8 zvečer dr. A. Sosič: „Zadruge, na splošno“; od 8-9 zvečer dr. Semrov: „Karteli.“

Skupina „Plavži“ v Šklednju skiluje za soboto ob 7 zvečer občni zbor v prostorih „Gospodarskega društva“ v Šklednju. Dnevi red: 1) Volitev odbora; 2) slučajnosti.

Tovariši, nadejamo se, da posetite ta občni zbor, na katerem vam treba izvoliti vodstvo vaše skupine, v obilnem številu. Odbor skupine NDO „Plavži“ v Šklednju.

Pekovski mojstri! „Nar. del. org.“ se obrača na vas s prošnjo, da se v slučaju potrebe delavcev obračate edino le na posredovalnico dela „Nar. del. org.“, ki se nahaja v ulici sv. Franciška št. 2.

Posredovalnica dela NDN. Išče se pekovskega poldelavca. Službe išče pekovski pomočnik.

Tovariši parketni stavci! Pripravljani odbor organizacije parketnih stavcev vas vabi na shod, ki se bo vršil danes ob 7 zvečer v društvenih prostorih NDO, v ul. Sv. Franciška št. 2. — Ker je shod velikega pomena za vse parketne stavce, se nadeja podpisani odbor obilne udeležbe. Pripravljani odbor strokovne skupine parketnih stavcev.

Vesti iz Goriške.

Tajinstvena smrt. V torek popoldne je šla Marija Scaletari, žena peka Ivana Scaletaris, k svoji prijateljici v ulici Poste Vecchie na obisk. Komaj je prestopila prag stanovanja, je z vzklikom: „Ah, kakega moža imam!“ padla na tla in takoj izdihnila. Poklicali so zdravnika dr. Morpurga, ki je konstatiral hipno smrt. Preiskovalni sodnik dr. Gradnik je ukazal odpeljati moža umrle žene v preiskovalni zapor. Govori se o njem, da je mnogokrat pretepal v pijanosti ženo, katera je napram prijateljicam izjavila, da so ti pretepi krivi njenih prejšnjih splavov. Sedemletna hči Karmela je povedala, da je nasilnež sunil mater z nogo v bok uro prej, nego je nesrečnica umrla. Nesrečna žena se je tudi sedaj nahajala v blagoslovljenem stanju.

Vojaška avijatična postaja. V soboto so pričeli avijatični častniki svoje poletne vaje nad mestom. Nadporočnik Stohansi je zletel v velikem kolobarju čez celo goriško okolico v višini 600 metrov, kmalu za njim je pa švignil drug aeroplan v ozračje in oba sta izzvala občudovanje zamaknjenih Goričanov, ki so čez dolge mesece zopet zapazili svoje zračne goste. V nedeljo sta zopet zletela dva vojaška aeroplana visoko nad mesto in divili smo se krasno uspelim „vols plané“. Kakor bode večini čitateljev znano, obstoji „vols plané“ v tem, da ustavi pilot v višini motor, vsled česar pade monoplan liki obstreljena ptica skoro navpično k zemlji, par metrov nad zemljo pa se zopet vzravnao peruti in aeroplan se takorekoč vleže na mehko ravan. Ako bode dovolilo vreme, bodemo imeli ta teden priliko občudovati polet štirih monoplaov nad mestom.

Obisk vojaškega dostojanstvenika. Včeraj je dospel iz Gradca poveljnik 3 armadnega zbora baron Ernest Lethner. Prišel je pregledovat novozidano vojašnico pionirjev.

Ljudska univerza. Narodni Prosveti je treba res čestitati, da se ji je po tolikih polzkusih posrečilo, priklicati toliko ljudi k sobotnim predavanjem v Trgovskem domu, da je vsakokrat gledališka dvorana polna zanimajočih se poslušalcev. Pri zadnjem predavanju dr. Borisa Zarnika, docenta na vseučilišču v Würzburgu, je bilo navzočih nad 400 ljudi, ki so z zanimanjem sledili govoru elegantnega predavatelja. Govornik je svojo težo nalogo, predavati širšim masam o bistvu življenja, rešil na način, katerega je v tej stroki med Slovenci menda le on zmožen.

V soboto 26. t. m. predava gosp. dr. Gradnik o psihologiji mas.

DAROVIL

— Za Istrsko Družbo C. M. je daroval N. N. namesto venca na krsto g.e. Majnarčiče K 10.—. Denar hrani uredništvo „Edinosti“.

— Gospod Franc Grom iz Trsta je daroval v Šmarjah 1 K za ročolsko podružnico CMD. Nadalje N. N. 40 stot. Darovateljem srčna hvala. — Denar hrani tajnik.

— G. Šajina nabral v gostilni ul. S. Marco št. 35 K 2 za Štjakovsko Cir.-Met. podružnico.

PRIPOROČLJIVE TVRDKJE

Krojači:

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n.

MALI OGLASI. MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besede. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inser. oddeku.

Tolpa deklet čaka nestrpno na obljubljeno, ker upa, da poguma in moštosti ne bo zmanjkalo. Rumenica.

Odda se meblirana sobica pri slovenski družini s hrano. Ulica Belvedere št. 12, na levo. 2146

Gospem se priporoča opersterka za kurja očesa, zdravi zarsšene nohte brez bolečin. Cena 1 kr na. Via Crociferi 3, vrata 9. 2386

Sprejme se čevljarški pomočnik za mešano delo. Josip Žagar, via Comerciale 7.

Oddaste se dve stanovanji: eno z eno sobo in kuhinjo, drugo z 2 sobami in kuhinjo. Kolonja št. 355, Metlika Jožef. 2388

Odda se soba z dvema postelama pri slovenski družini. Ulica Barriera št. 22, IV. nadst. na desno. 2245

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 4449

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekališče Frana Josipa št. 36. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadostuje prana mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpčilja uzorce na ogled. Cene zmerne.

20 leten mladenič, večš slovensčine, italijansčine in nemščine, išče službo v kaki pisarni. Naslov pove naš inseratni oddelek pod št. 2364.

Obešala iz medi za zavese se prodajo po K 350. — Via Caserma 14. Umberto Cesca, trgovina z železino.

Meblirana sobica se odda takoj pri slovenski družini, ul. Miramar št. 7 IV. nad. vrata 35. 2376

Mlajša trgovska moč, trgovski skladnik z bančno prakso, vsestrarsko poraben, poseba dober stilist v nemškem in slovenskem jeziku, tudi francoščine in angleščine nekoliko več, išče v večji elspornali ali komisijski trdki službo, da se izuri v produktivi ali kakšni sorodni trgovski stroki Vetop takoj, oziroma s 1. prosincem. Vprašanja naj se blagovolijo poslati pod šifro: „Zaneeljiv in skromen 22.“ v Celje, Stajersko, poste restante. 2366

TEODOR KORN. Trst, ul. Miramar št. 71. Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste. PREJEMAJO SE VSAKOVRSTNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH. Delo dobro in zajamčeno. Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenka.

ANTON BARUCCA. MIZARSKI MOJSTER. Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2. Specialist za popraviljanje roulet na okulh. Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamči za popolne dele in se ne boj konkurence.

Image of a large stove and a smaller table-like stove.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož. Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45. Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož in vseh drugih čevljarških potrebščin. Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

V gostilni Mate Bulića Barkovlje (Bovedo št. 342) se dobi novo dalmatinsko črno vino po 72 st. in belo „ „ 80 „. Toplo se priporoča za obilen obisk udani LASTNIK.

Zaloga obuvala in lastna delavnica. PAVEL VISINTINI. Trst, ul. Glosue Carducci 27. Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno po zmernih cenah.

NUOVO Hotel Provinciale (Novi deželni hotel). Trst, largo Santorio 4 (Farneto). 40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snažnost. — Cene zmerne. ALOJZIJ SKERL.

Gostilna „All'areoplano“ (Pri zrakoplovu). Trst, ulica Sv. Marka št. 15. Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO. Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk. Svoji k svojim! ANTON NAZOR.

TVRDKA Francesco Bednar. TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST je preložila svojo trgovino šivalnih strojev bicikljev in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso št. 4 v ulico Campanile št. 19.

Tržaška posojilnica in hranilnica. V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952. Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah). Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni od 4 1/4 % jih obstoje. Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 8.—6. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Posojila daje na vkljubo po dogovoru. Na menjice po 6%, na zastave Poštno-hranilnični račun 816-004. ima najmoderneje urejene varnostno celice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne posice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Ognjišča na plin in plinske naprave za kuho, odprte in zaprte, v vseh velikostih in katerakoli oblike. Solidna konstrukcija. Razvijajo največjo toplotno silo. — Potrošek plina zelo majhen. CENE NAJZMERNEJŠE. Delniška družba Greinitz CORSO ŠTEV. 18.

Pozor! Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjevojske pivo (nič glavobola). Zmerne cene. Restavracija-Hôtel Balkan (: Piazza : Caserma)